

מולד המרכז להתחדשות הדמוקרטיה

עֵתִיד
כחול לבן

עזה - בין הסדרה להסלמה

מדוע ההסדרה עם חמאס בעזה תיכשל אם תבוצע במתכונתה הנוכחית, מה צריכה ישראל לעשות כדי להשיג שקט ארוך טווח ברצועה ומה הקשר בין ההתנחלויות ביהודה ושומרון לרקטות ביישובי עוטף עזה? נייר עמדה חדש, פרי שיתוף פעולה בין מרכז מולד לארגון עתיד כחול לבן, מספק ניתוח של ניסיון ההסדרה הנוכחי מול עזה וקורא להשיב את פתרון שתי המדינות אל הדיון הציבורי - דווקא בהקשר המשבר ברצועה

הקדמה

לאורך הקיץ ניהלה ממשלת ישראל מגעים לקראת הסכם הסדרה קצר טווח מול חמאס בעזה, בתיווך מצרי. לפי שעה מגעים אלה אינם נושאים פרי, ובימים האחרונים שבו להתרחש אירועים אלימים על גדר הרצועה. ברקע המגעים להסדרה מרחפת «עסקת השלום» של הנשיא טראמפ, שפרטיה והיקפה עדיין אינם ידועים. ממשלת ישראל, כמדומה, שומרת בכוונה על עמימות באשר למטרותיה של ההסדרה: עבודה, ההישג האופטימלי שיכול לצמוח מהמגעים הוא הפסקת ההצתות ביישובי

עוטף עזה והנמכה זמנית של הלהבות

בכל הנוגע לאלימות ההולכת וגוברת בגבול

הרצועה, שעד לא מכבר קרבה את ישראל

למבצע צבאי נוסף ברצועה. בעת כתיבת נייר

זה, ספק אם השבת שני חללי צה"ל ממבצע

צוק איתן ושני האזרחים הישראלים הכלואים

ברצועה תתאפשר במסגרת זו, ללא מחווה

מקבילה מצד ישראל.

היקף היעדים המצומצם של ממשלת ישראל

במגעים לקראת הסדרה נמצא בסתירה

עמוקה לעובדה שרצועת עזה, מזה שנים, היא

חבית אבק שריפה שמאיימת להתפוצץ, ואכן

מדי כמה שנים מתפוצצת בעוצמה: בעזה

שולט חמאס, ארגון העוין את ישראל, נתמך

על ידי איראן ונכונותו להגיע לפשרות ארוכות-

טווח מוטלת בספק, כשבמקביל פועלים ארגוני

טרור ג'יהאדיים וסלפיים רדיקליים אף יותר מחמאס; המצב ההומניטרי ברצועה נמצא בשפל חסר

תקדים. יחד עם המרמור כלפי משטר חמאס והיעדר חופש התנועה כתוצאה מהסגר הישראלי והמצרי

על הרצועה, מצוקתם של תושבי הרצועה עלולה להידרדר להתלקחות עממית ולאלימות בעוצמה

גבוהה מכפי שנראה עד כה.

למרות כל המתואר, ממשלת ישראל אינה מצפה להשיג יותר מהסדרה מצומצמת, קוסמטית באופיה

ובהיקפה. חלקים בממשלה בכלל מתנגדים להסדרה, ואילו שר הביטחון מודיע באדישות כי הוא

כלל אינו מעורב בהסדרה. המסר שמהלך זה משדר הוא אחד: ממשלת נתניהו מצהירה על אוזלת

היד שלה בהתמודדות עם איום חמאס, משלימה עם קיומו של משטר עוין ואלים שפוגע בביטחון

אזרחי ישראל, אינה עוסקת בתכנון אסטרטגי מדיני-ביטחוני כולל ואף אינה מראה ולו נכונות

סמלית לגבש תוכנית כוללת להתמודדות עם איום זה.

מדיניות הביטחון שמוביל ראש הממשלה נתניהו מכניסה את ישראל למלכוד: מצד אחד, נתניהו

ההסדרה, גם אם תצליח, תהיה

זמנית בלבד ומוגבלת; ללא השפעה

מהותית על יחסי הכוחות בעזה -

קרי, שילוב הולך וגובר של הרשות

הפלסטינית בניהול הרצועה - וללא

אופק מדיני, כל רגיעה שתושלט

ברצועה תהיה זמנית וסופה

שתחזיר אותנו לנקודת המוצא

האלימה, ובהמשך להסלמה אלימה

אף יותר

מאותת לחמאס כי לישראל אין מה להרוויח מגלישה למבצע צבאי נוסף, ולכן נמנע מהחרפת ההסלמה עד כדי מבצע; מצד שני, ההימנעות ממחווות שיביאו להתקדמות מדינית מסנדלת את ישראל ומגבילה מראש את ההישגים, שעשויים היו לצמוח מההסדרה לו נהגה ישראל בתבונה.

לכן, בהינתן שממשלת ישראל גם מסמנת מראש את גבול ההצלחה הצנוע והמצומצם של ההסדרה וגם נמנעת מאופציה צבאית, ההנהגה דנה את עצמה להמשך הסבילות מול הכוחות האלימים בעזה ולאובדן היוזמה. **ההסדרה, גם אם תצליח, תהיה זמנית בלבד ומוגבלת; ללא השפעה מהותית על**

יחסי הכוחות בעזה – קרי, שילוב הולך וגובר של הרשות הפלסטינית בניהול הרצועה – וללא אופק מדיני, כל רגיעה שתושלט ברצועה תהיה זמנית וסופה שתחזיר אותנו לנקודת המוצא האלימה, ובהמשך להסלמה אלימה אף יותר.

קיימת הסכמה רחבה כי ניתן לשקם את עזה מבלי לסכן את ביטחון ישראל. אפילו חלקים גדולים בממשלת הימין תומכים בכך. אלא שלא ניתן יהיה להגיע לשיקום משמעותי של הרצועה מבלי להציב אופק מדיני שיעדו הסופי הוא מדינה פלסטינית, כבר בתחילת תהליך ההסדרה. לכן, לממשלת הימין המתנגדת לכינון מדינה פלסטינית אין כלים אמיתיים לפתרון המשבר ברצועה, וכל

הסדרה שתושג תהיה בהכרח מוגבלת. בניגוד למחנה הפוליטי השולט בישראל, מחנה השלום רואה בהקמת מדינה פלסטינית אינטרס ישראלי ראשון במעלה. בניגוד לממשלת הימין, תפיסת עולמו של מחנה השלום מעניקה כלים משמעותיים לפתרון המשבר, לחיזוק הביטחון הלאומי ולהבטחת יציבות אזורית.

נייר זה מבקש למקם את הדיון הציבורי (הקלוש) על עזה בהקשרו הנכון, כלומר, התהליך המדיני ופתרון שתי המדינות. הקשר זה הוא היחיד שמספק אופק ליציאה מן המשבר, ואף להפיכת עזה ממה שנדמה כבעיה חשוכת פתרון – למנוף לקראת פתרון רחב ומקיף.

בניגוד למחנה הפוליטי השולט

בישראל, מחנה השלום רואה

בהקמת מדינה פלסטינית אינטרס

ישראלי ראשון במעלה. בניגוד

לממשלת הימין, תפיסת עולמו

של מחנה השלום מעניקה כלים

משמעותיים לפתרון המשבר,

לחיזוק הביטחון הלאומי ולהבטחת

יציבות אזורית

ניתוח המשבר

מאז ההתנתקות מעזה ב-2005, ניצחון חמאס בבחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית ב-2006 והשתלטותו האלימה על הרצועה ב-2007, ישראל מצויה בעימות מתמשך עם חמאס, שבמסגרתו התרחשו חמישה מבצעים צבאיים ברצועה ואינספור סבבים נוספים הכוללים בעיקר תקיפת מטרות מרחוק בתגובה לירי מהרצועה. בשנים האחרונות, במקביל לסגר שהוטל על הרצועה מכל גבולותיה (לרבות הגבול המצרי), ישראל מתייחסת לעזה כאל יחידה מדינית נפרדת ומנותקת מהגדה. לכך תורמת גם האיבה המתמשכת בין הרשות הפלסטינית בהנהגת אבו-מאזן לבין הנהגת חמאס בעזה, חרף כמה וכמה הסכמי פיוס והקמת ממשלת האחדות קצרת המועד האחרונה, ב-2014.

כיום מצויה עזה במשבר כלכלי והומניטרי חמור, שהולך ומחריף מאז מבצע צוק איתן ב-2014. משבר זה ניכר ונמדד כמעט בכל נתון פורמלי מקובל – התמ"ג לנפש בעזה הוא מהנמוכים בעולם, שיעור האבטלה עומד (נכון ל-2016) על 42%, שיעור העוני הוא כ-40% וקרוב למחצית מהעזתים סובלים מחוסר ביטחון תזונתי. אספקת החשמל לרצועה עומדת על בין רבע לשליש מהביקוש וקיים מחסור חמור במים ודלק. מעבר לכך, היעדר חופש תנועה וחוסר היכולת לצאת מהרצועה מעיבים קשות על חיי התושבים והופכים את הרצועה למעין בית סוהר המוני. לכך תורמת מדיניות הסגר הישראלית, שסוחרת בפתיחת המעברים בתמורה לרגיעה בטרור. מדיניות זו של ממשלת ישראל, יש לציין, מונהגת בניגוד להמלצות מערכת הביטחון ובעיקר של צה"ל, שקרא לא אחת לפעול באופן מידי לשיפור התנאים ההומניטריים ברצועה.

הכוח השולט ברצועת עזה הוא חמאס – ארגון טרור אסלאמי ששורשיו בתנועת האחים המוסלמים המצרית. האידאולוגיה הבסיסית שלו קוראת להשתלטות על כל שטחי פלסטין ההיסטורית, להחלת חוקי השריעה בהם ולגירוש היהודים. באופן מסורתי, חמאס לא גילה כל נכונות לפשרה. בשנים האחרונות, בשל הפיכתו מתנועת מחאה אלימה לארגון שלטוני, נאלץ חמאס למתן את עמדותיו הנוקשות והסכים לקבל פשרה – זמנית בלבד – בדמות מדינה פלסטינית בגבולות '67, כפי שעולה ממסמך העקרונות שפירסם בשנה שעברה. למרות זאת ובניגוד לעמדות פת"ח, חמאס עדיין אינו מכיר בישראל או בהסכמים שחתמה עם אש"ף, אינו מוכן לוותר על עקרונות ההתנגדות האלימה וכאמור – אינו רואה במדינה פלסטינית בגבולות '67 יותר ממצב ביניים, כאשר יעדו הסופי נותר מדינה פלסטינית אסלאמית מהים לירדן.

במקביל לחמאס, ובמקרים רבים בניגוד לאינטרסים שלו, פועלים ברצועה ארגונים אסלאמיים רדיקליים יותר ממנו, חלקם עם זיקה לתנועת המדינה האסלאמית ולא-קאעידה. בתקופה האחרונה, לאחר נתק של כשלוש שנים, חלה התקרבות מחודשת בין איראן לחמאס הכוללת סיוע כספי, פיתוח אמצעי לחימה והדרכה. חמאס שולט באוכלוסייה ביד קשה ומנהיג משטר דכאני. למצוקה החמורה מצטרף היעדר אופק מדיני, והתחושה הפלסטינית היא כי ממשל טראמפ אינו אלא שלוחה של המדיניות הישראלית הימנית וכי אין לצפות מ"עסקת המאה" של טראמפ לתנאים הוגנים עבור הפלסטינים. הדברים הגיעו לשיא עם אירועי פתיחת שגרירות ארצות הברית בירושלים במאי השנה,

שנתפסו כהוכחה חותכת להפרת הניטרליות האמריקנית וכביטוי של אדישות אמריקאית וישראלית לרגשות הפלסטינים ולדרישותיהם הבסיסיות ביותר.

התנאים הפנימיים והחיצוניים הביאו להתפרצותו של גל מחאה עממי בעזה בחודשים האחרונים. מחאה זו אמנם הופנתה תחילה כלפי שלטון חמאס, ששיעור התמיכה בו בתחילתו של הגל צנח לשפל של 30%; אך עד מהרה הצליחה הנהגת חמאס להשתלט על ההתקוממות, לכוון אותה לעבר גדר הגבול עם ישראל ולהפוך את ההפגנות ל"צעדות שיבה" כנגד מדינת ישראל. בכך נחל חמאס הצלחה כפולה – גם הסיט את האש ממנו לעבר ישראל, וגם רשם הישג תודעתי כאשר ההפגנות הסתיימו בנפגעים אזרחיים מצד המפגינים. לשורות המפגינים האזרחיים חדרו גם פעילי ארגוני טרור, שביקשו לפרוץ את הגדר ולפגוע באזרחים ובחיילים.

מה רוצה ישראל מעזה?

ההנהגה הישראלית הנוכחית רואה מזה שנים בנייתו הגדה מהרצועה אינטרס ישראלי, בבחינת הפרד ומשול – כלומר, החלשת שני חלקי החברה הפלסטינית במטרה להנציח את המצב הקיים ולמנוע התקדמות של התהליך המדיני על בסיס העיקרון של שתי מדינות לאום וגבול ביניהן. לכך מצטרפת התפיסה (השגויה) שהשתרשה אצל חלקים גדולים בציבור הישראלי, ולפיה ישראל יצאה מעזה, חמאס הקים בה מדינה ריבונית ולכן אין דרך להבין את הטרור העזתי אלא כעוינות אנטי-ישראלית קמאית ובלתי נשלטת, שאינה קשורה כלל לבעיות החיים המטרידות את התושבים ברצועה. אלא שהעובדה כי ברצועה פועלים ארגונים אסלאמיים אלימים אינה מבטלת את מצוקתם של תושבי עזה. דרישתו הקבועה של חמאס מישראל וממצרים להסיר את הסגר על הרצועה נובעת ממצוקה זו, והתסיסה העממית, שכאמור כוונה תחילה אל עבר שלטון חמאס, תועלה לאלימות נגד ישראל.

ניתוק עזה מהגדה והדרתה מהשיח המדיני (המצומצם ממילא) הם פועל יוצא של התפיסות הפוליטיות-מדיניות של ממשלת ישראל: גישת ניהול הסכסוך, השמרנית באופיה, שמוביל נתניהו, ועיקרה שמירה על הסטטוס קוו, מניעת התקדמות מדינית מול הפלסטינים תוך תשלום מחיר ביטחוני קטן ככל האפשר – זאת מתוך ההנחה כי לסכסוך הישראלי-פלסטיני לא קיים פתרון, או לחילופין מתוך חוסר רצון לפתור אותו; והגישה האקטיביסטית של הימין המתנחלי, המיוצגת בעיקר על ידי מפלגת הבית היהודי, אם כי יש לה תמיכה גם בליכוד (כזכור, מרכז המפלגה העביר בסוף 2017 החלטה בעד סיפוח שטחי יהודה ושומרון). גישה זו דוגלת בהרחבת מפעל ההתנחלויות עד כדי סיפוח שטחי יהודה ושומרון והחלת הריבונות הישראלית בהם.

במידה רבה, **לשתי הגישות אין הישגים משמעותיים שיכולים לצמוח ממצע צבאי בעזה** – נתניהו נמנע מצעדים גדולים שעשויים להביא לתמורות בלתי צפויות ובלתי רצויות, ואילו הימין המתנחלי ככלל השלים עם גריעתה של הרצועה מחזון ארץ ישראל השלמה (גם אם הפלגים המציאותיים פחות בשורות הבית היהודי שואפים לשוב ולהקים את גוש קטיף). עם זאת, יו"ר הבית היהודי נפתלי בנט מאגף את נתניהו מימין ומוביל קו נצי הקורא לפעול בעזה בצורה מסיבית הרבה יותר ולהגיע

להכרעה צבאית שבסופה ימוטט שלטון חמאס. לפיכך, בנט הביע התנגדות להסדרה (אם כי קשה לחזות אם התנגדות זו תביא לפירוק הממשלה ברגע שהסכם ההסדרה יעלה להצבעה בממשלה). שר הביטחון ליברמן משדר מסרים עמומים ומהצרותיו בנושא, ניתן להבין כי הוא אינו שותף למגעים המנוהלים על ידי ראש המל"ל, מאיר בן שבת. על האבסורד וחוסר האחריות שבעצימת העיניים המוצהרת הזו – לא בנייר זה.

יש להודות כי גישתו של נתניהו מתאפיינת בפרגמטיזם מסוים ובהבנה כי אין כל הישג ממשי שעשוי לצמוח מהסלמה אלימה שתוביל להתערבות צבאית, ולעומת זאת המחיר הפוליטי שממשלתו תשלם במקרה כזה – ממשי מאוד. לניהול הסכסוך – בהקשר העזתי, אך כמובן גם בהקשר הפלסטיני הרחב וכן בחזית האיראנית – יש יתרונות פוליטיים ברורים עבור נתניהו, כאשר קיום חמאס כדמון משמר את תחושת הפחד ומשרת את נתניהו מול ציבור בוחריו. חולשתה של גישה זו, מעבר לכך שהיא אינה מציעה לציבור הישראלי דבר פרט לייאוש, היא בסבילות שהיא כופה על ישראל: **כאשר**

ישראל מתנהלת כמי שאין לה דבר להרוויח בהתנהלות מול הרצועה ואין לה נכונות להיכנס לעימות, השליטה והיוזמה עוברת לצד השני. כפי שקרה בפועל בחודשים האחרונים, חמאס הוא זה שיקבע מתי יתחיל סבב האלימות הבא ומה תהיה עוצמתו, ולא ישראל. מעבר לכך, ייתכן שעבור נתניהו, המחיר שמשלמת החברה הישראלית על ניהול הסכסוך מול רצועת עזה אינו גבוה מדי: סבב אלים פעם בכמה חודשים, מבצע צבאי פעם בכמה שנים ובינתיים הצתות ביישובי הדרום. אולם, אם לשפוט לפי הקולות הנשמעים בתקופה האחרונה, מחיר זה אינו מקובל על הציבור, ובפרט על תושבי היישובים בעוטף עזה, קורבנותיו העיקריים (בצד הישראלי) של המצב הקיים – אשר רבים מהם קוראים לפתרון ישראלי-פלסטיני כולל ולהסדר מדיני. רצוי שנתניהו יהיה גלוי בעניין זה כלפי ציבור האזרחים, ויבשר להם בצורה ברורה כי מדיניותו גוזרת עליהם חיים תחת האלימות העזתית.

גישתו של בנט, מצדה, מתעלמת מהמציאות ומניסיון העבר. בעימותים בתקופה המודרנית ובייחוד בעימותים א-סימטריים, מושג ההכרעה אינו קיים. לא ניתן להכניע את חמאס ולגרום לו להרים דגל לבן, ואפילו אם ניפרע ממנו, ימשלו במקומו ארגונים רדיקליים וגרועים ממנו בהרבה, כמו הג'יהאד האסלאמי והג'יהאד הסלפי, הפועלים כיום ברצועה. הדיבורים על הכרעה והאשלייה כי במאמץ קטן נוסף ועוד קצת נחישות ניתן יהיה למוטט סופית את חמאס, כשבמקביל מתרחשת שחיקה הולכת וגוברת ברמת החיים ברצועה ועלייה חדה ברמת הייאוש, מחלישים את ההרתעה הישראלית. למעשה, ככל שהייאוש בעזה גובר ולתושבי הרצועה יש פחות מה להפסיד, כך הרצון לשמור על הנכסים הקיימים הולך ופוחת. לפיכך, האינטרס הישראלי הוא ייצור נכסים משמעותיים ברצועה, שיחזקו את האינטרס של חמאס לשמור על השקט ברצועה. **מבצע צבאי מהסוג שבנט שואף אליו עלול לגרום נזק כבד, להביא לחיזוק הפלגים הקיצוניים ברצועה, לערער את יחסי ישראל עם המדינות הערביות המתונות, לגרום להגברת התסכול בקרב אזרחי ישראל הערבים ולכרסום נוסף במעמדה הבינלאומי של ישראל.** מעבר לכך, נכונותה של הקהילה הבינלאומית להשקיע משאבים בשיקום הרצועה פוחתת כאשר ההנחה היא שישראל תשמיד את התשתיות במבצע צבאי, זמן קצר לאחר שיוקמו.

מה רוצה עזה מישראל?

האינטרס של חמאס בשלב הנוכחי הוא להביא להקלה במצב תושבי הרצועה, כיוון שהמשך התסיסה, הזעם והמצוקה ההומניטרית יביאו בשלב כלשהו למרד נגדו, כפי שכמעט קרה השנה. לכן הוא אינו חדל מהשיגורים וההצתות כל עוד אינו מגיע להישג כלשהו. ההנהגה בעזה לא תסתפק ברגיעה מהסוג שישראל שואפת אליו, בשעה שהרצועה שרויה במשבר הומניטרי וכלכלי כה חמור. מה שחמאס לא יכול לעשות הוא להצטייר כמרים דגל לבן – בין אם מול ישראל ובין אם מול פת"ח. עבור האוכלוסייה הפלסטינית, התיאום הביטחוני בין הרשות לישראל בגדה המערבית, בהיעדר הישגים מדיניים לרשות, מביא לכך שהרשות נתפסת כמשת"פ של ישראל. לכן הליכה של חמאס לקראת הרשות תיתפס גם היא כשיתוף פעולה עם ישראל – כאמור, כל עוד ישראל אינה מעניקה לפלסטינים גזרים בדמות הישג מדיני כלשהו או פתיחת אופק מדיני. רק אם הרשות תיתפס על ידי חמאס כמי שמקדמת את האינטרסים שלה – הקמת מדינה פלסטינית – ולא את האינטרס הישראלי, יתאפשר אמון בין הצדדים.

בין חמאס לפת"ח שוררים עוינות וחוסר אמון כבד, שבאים לידי ביטוי בחוסר הנכונות של חמאס להתפרק מנשקו ולהכניס לעזה את מנגנוני הביטחון של הרשות, ומצד שני בחוסר נכונות של פת"ח להיכנס לעזה ולהשתלב בה כל עוד חמאס אינו מוסר את נשקו. הרשות תיכנס לעזה רק אם חמאס ימסור את נשקו לאנשיו של אבו-מאזן, אך חמאס יוכל לעשות זאת רק במידה שהדבר לא ייתפס ככניעה ושיתוף פעולה עקיף עם ישראל. לכן, על מנת ששני הצדדים יחדלו מסרבנותם זה כלפי האחר, שניהם צריכים להציג לציבור הפלסטיני בגדה ובעזה הישגים ממשיים. השחקן הנוסף בזירה הוא מצרים, שהשלטון בה עוין את חמאס – אך מצד שני, אינו יכול להכות בחמאס בצורה קשה מדי, בשל התקוממות אפשרית של הרחוב המצרי, שלתנועת האחים המוסלמים אחיזה רחבה בו. הרצון לשקט ברצועה משותף לישראל ולמצרים, ומכאן שמעורבותה של מצרים בהסדרה הנוכחית ובכל תוכנית עתידית לשיקום הרצועה – חיונית.

איזו הסדרה רצויה לישראל?

כשליהן של שתי הגישות שבהן מחזיקים חברי הממשלה ביחס לעזה הוצגו בסעיפים הקודמים: גישת שימור הסטטוס קוו של נתניהו הופכת את ישראל לסבילה ולא תביא ליותר מדחייה של הסבב האלים הבא במספר חודשים; וגישת ההכרעה הצבאית של בנט הרסנית, מבוססת על תפיסה כוזבת, אינה מעשית ותביא להחרפת המשבר ההומניטרי עד כדי אסון. ניתן להניח שתפיסה זו לא תיושם כל עוד חברי הבית היהודי אינם המעצבים העיקריים של מדיניות הביטחון הישראלית. כך או אחרת, **שתי הגישות אינן משפרות את ביטחון אזרחי ישראל, וביחס למשבר ההומניטרי בעזה הן נעות בין טיפול קוסמטי (נתניהו) להחרפה בל תשווער של המשבר הקיים (בנט).**

מדובר אפוא באבסורד: בעוד האופק המדיני והיעדרו הם שמעצבים את מדיניות הפלסטינים, ההנהגה הישראלית עושה הכל כדי לקבור את התהליך המדיני עמוק ככל האפשר באדמה. **"מנהלי הסכסוך" מעדיפים לנהל אותו ולא לפתור אותו, לא משום שהוא בלתי פתיר אלא בדיוק להיפך**

– מכיוון שמחיר הפתרון כרוך בפינוי התנחלויות ונסיגה משטחים בגדה. כך נוצר מצב שממשלות ישראל מקריבות את ביטחונם של תושבי הדרום במשך שנים ארוכות וללא תקווה נראית לעין, על מנת לשמר את ההתנחלויות בגדה המערבית. לכן, ברור מדוע ממשלת נתניהו חותרת לכך שהתהליך המדיני ופתרון שתי המדינות יהיו רחוקים ככל האפשר מהשיח הציבורי. כל עוד זה המצב ואין קריאה של הציבור מנבחריו להתניע את התהליך המדיני דווקא מתוך האינטרס הישראלי, הציבור יוסיף לא להבין מדוע ממשיכים לתקוף אותו מעזה ומדוע ממשלת ישראל לא עושה דבר כדי לפתור את זה. בהיעדר האופציה המדינית ארוכת הטווח, מתרבים הקולות להכות בעזה בצורה אלימה ומסיבית.

לפיכך, יש להחזיר אל השולחן ואל הדיון הציבורי את התהליך המדיני, שסופו בהקמת מדינה פלסטינית בשטחי הגדה המערבית ורצועת עזה, עם חיבור ביניהן, תחת הנהגה אחת. זאת

מתוך מטרה לשמר את ישראל כמדינתו

הדמוקרטית והבטוחה של העם היהודי,

ברוח מגילת העצמאות, בטוחה בגבולותיה

ובטוחה בדרכה. הקמת מדינה פלסטינית

היא יעד התואם את האינטרס הלאומי

והביטחוני של מדינת ישראל. אוזלת היד

של הממשלה בטיפול במשבר בעזה היא

הוכחה נוספת לכך שבכל שנות שלטונו,

נתניהו וחברי ממשלותיו לא הצליחו להעמיד

אף הצעה חלופית לפתרון שתי המדינות

שתשמור על ביטחון אזרחי ישראל, מבלי

להפוך את ישראל למדינת אפרטהייד. מאחר

שהן חמאס והן פת"ח צמאים להישגים

בתחום המדיני, התנעת התהליך המדיני בד

בבד עם פתיחה בתוכנית לשיקום הרצועה

תסייע לשתי התנועות הפלסטיניות להתקדם

לעבר שיתוף פעולה מבלי שהדבר ייתפס ככניעה. מטרתה של ישראל בעניין זה היא להביא לשיתוף מוגבר ככל האפשר של הרשות הפלסטינית בניהול הרצועה.

על ישראל לחתור לטיפול בבעיותיה המידיות של הרצועה – שיפור המצב ההומניטרי והכלכלי בה, פתיחת המעברים תוך מעקב צמוד אחר תנועת אנשים וסחורות, מתן חופש תנועה רחב ככל האפשר לתושבי הרצועה, שילוב עובדים מעזה במקומות עבודה בתוך ישראל ויצירת שיתופי פעולה כלכליים, בתמורה להפסקת השיגורים וטרור ההצתות; במקביל, יש להקים פרויקטים תשתיתיים ברצועה כגון נמל ימי, מערכות התפלה ותחנות כוח, גם במימון מדינות המפרץ – כאשר ברקע הפעילות לשיקום הגדה נמצא אופק מדיני בהתאם לרעיון שתי המדינות. על ישראל לעשות כל זאת תוך שיתוף גורמים אזרחיים ובינלאומיים שיפקחו על הנעשה מתוך הרצועה.

“מנהלי הסכסוך” מעדיפים לנהל

אותו ולא לפתור אותו, לא משום

שהוא בלתי פתיר אלא בדיוק

להיפך - מכיוון שמחיר הפתרון

כרוך בפינוי התנחלויות ונסיגה

משטחים בגדה. כך נוצר מצב

שממשלות ישראל מקריבות

את ביטחונם של תושבי הדרום

במשך שנים ארוכות וללא תקווה

נראית לעין, על מנת לשמר את

ההתנחלויות בגדה המערבית

יש להתמיד בשיקום הרצועה מתוך דאגה לביטחון ישראל, מצד אחד, אך גם מתוך רצון טוב ומבלי לבטל את התוכנית כולה עם שיגורם של רקטה אחת או עפיפון תבערה אחד. שיפור המצב בעזה וקיום מחוות חיוביות בתמורה לנכונות להפסקת הטרור ולהגעה לפשרה תחזק את הגורמים המתונים ותיצור הרתעה – כלומר, אי נכונות של הגורמים האלימים להביא לאובדן ההישגים. הצלחתה של תוכנית מעין זו, בין אם בשלב המידי וודאי שבשלב מתקדם יותר, תוכיח כי פתרון שתי המדינות הוא לא רק הצודק ביותר אלא גם הבטוח ביותר, והוא זה שמייצג בצורה הטובה ביותר את האינטרס הישראלי.